

บทบรรณาธิการ

โลกปัจจุบันเป็นโลกที่กำลังแสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการอยู่ร่วมกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี ความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ในหลายมิติ ตลอดจนความเปราะบางที่ปรากฏขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คนและชุมชน ปรากฏการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมร่วมสมัยมิได้เผชิญปัญหาเป็นเรื่อง ๆ หากกำลังอยู่ท่ามกลางความท้าทายที่เชื่อมโยงและซ้อนทับกันอย่างซับซ้อน

ภายใต้บริบทนี้ บทบาทของงานวิจัยด้านสังคมและการพัฒนาจึงมีความหมายมากกว่าการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยต้องพยายามเปิดพื้นที่ให้สังคมมองเห็นทางเลือก ตั้งคำถามต่อแนวทางเดิม และสำรวจหนทางใหม่ในการรับมือกับความไม่แน่นอนที่กำลังกลายเป็นเงื่อนไขปกติของโลกปัจจุบัน ในอีกความหมายหนึ่ง งานวิจัยมิได้มีคุณค่าเพียงเพราะช่วยให้เราเข้าใจโลก หากยังช่วยให้เรามองเห็นศักยภาพของโลกที่จะเป็นไปด้วย

ประเด็นดังกล่าวสะท้อนผ่านบทความรับเชิญของ ศาสตราจารย์ ดร.ภविตา ปานะนนท์ เรื่อง *From Efficiency to Indispensability: Rethinking Supplier Resilience: What Smaller Export-Oriented Countries Can Learn from Thailand's GVC Experience* ซึ่งชวนให้ทบทวนความเข้าใจต่อการพัฒนาในยุคที่ความไม่แน่นอนกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญของเศรษฐกิจโลก บทความเสนอว่า ความสามารถในการแข่งขันเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับการดำรงอยู่ในระยะยาว หากประเทศจำเป็นต้องสร้างบทบาทและคุณค่าที่ทำให้ตนเองเป็นส่วนสำคัญของห่วงโซ่คุณค่าโลกจนไม่อาจถูกทดแทนได้ง่าย แนวคิดหลักเรื่อง “Resilience” ในที่นี้ จึงมิได้หมายถึงความสามารถในการฟื้นตัวจากวิกฤตเท่านั้น หากยังหมายรวมถึงความสามารถในการปรับตัว เรียนรู้ และสร้างคุณค่าใหม่ท่ามกลางบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

น่าสนใจว่า แม้บทความอีก 9 เรื่องในวารสารฉบับนี้จะครอบคลุมประเด็นที่หลากหลาย ตั้งแต่ความรุนแรงจากอาวุธปืน การจัดการขยะ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้บริโภค การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ภาวะผู้นำและนวัตกรรมในองค์กร ไปจนถึงการสื่อสารดิจิทัล การเมืองของการบริหาร และดนตรีศึกษาแบบเรียนรวม แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมจะพบว่า งานศึกษาทั้งหมดต่างกำลังสำรวจเงื่อนไขที่ทำให้ผู้คน ชุมชน และองค์กรสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น และแสวงหาความเป็นไปได้ใหม่ ภายใต้ข้อจำกัดที่ดำรงอยู่

บทบรรณาธิการ

บทความเรื่อง *Proper Guidelines of Reducing Firearms Violence in Thai Context* ของ **Piyaporn Tunneekul และ Namtaee Meeboonsalang** มิได้หยุดอยู่ที่การอธิบายปรากฏการณ์ ความรุนแรงจากอาวุธปืน หากพยายามชี้ให้เห็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยและลดความเสี่ยงในระยะ ยาว ขณะที่ **สามารถ ใจเตี้ย และคณะ** จากบทความเรื่อง *การประเมินผลกระทบสุขภาพชุมชนต่อการจัดการ ขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลชี้เหล็ก จังหวัดเชียงใหม่* ได้แสดงให้เห็นว่าการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมมิใช่เพียง ประเด็นเชิงเทคนิค แต่เกี่ยวข้องกับการสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชนด้วยเช่นกัน ส่วน **สุนิตย์ เหมนิล** จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี สะท้อนให้ เห็นบทบาทของทุนทางสังคมและศักยภาพของท้องถิ่นในฐานะฐานรากสำคัญของการพัฒนา

ในอีกมิติหนึ่ง **Sumpunt Khongmark และ Daranat Tansui** เสนอการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลผู้บริโภครูปแบบจำลอง WRFM ร่วมกับ K-Means และ PCA เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมลูกค้า อย่างเป็นระบบ ขณะที่ **อนิรุทธิ์ เจริญสุข** ศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของพนักงานต้อนรับ ส่วนหน้าโรงแรมขนาดเล็กผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และ **พรรณภัทร ราชภรณ์ กับ บุญอนันต์ พินัยทรัพย์** ทบทวนบทบาทของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงและการแบ่งปันความรู้ต่อพฤติกรรมการทำงานเชิงนวัตกรรม ของบุคลากรในมหาวิทยาลัย งานศึกษากลุ่มนี้ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ การเรียนรู้ และความสามารถในการปรับตัว ของผู้คนกำลังกลายเป็นทรัพยากรสำคัญของการพัฒนาไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทุนทางเศรษฐกิจหรือทรัพยากร ทางกายภาพ

ขณะเดียวกัน **เพ็ญธิภา ศรีรัตนไพฑูรย์ และคณะ** ได้พาผู้อ่านสำรวจชุมชนนักอ่าน #BookTok ในฐานะ พื้นที่ทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่บนแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่วน **บัญชา พุฒินากุล** ขวนทบทวนมิติของอำนาจ ความสัมพันธ์ พื้นที่ และความเป็นอื่น ผ่านบทความการเมืองเรื่องการบริหาร ขณะที่ **ชยติ ทศนวงศ์วรา และคณะ** เสนอการทำความเข้าใจดนตรีศึกษาแบบเรียนรวมผ่านมุมมองทางมานุษยวิทยาดนตรี งานศึกษากลุ่มนี้ช่วยขยาย ความหมายของการพัฒนาให้กว้างไกลกว่ามิติทางเศรษฐกิจหรือการบริหารจัดการ โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของ พื้นที่แห่งการเรียนรู้ การสื่อสาร การมีส่วนร่วม และการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายของผู้คน

บทบรรณาธิการ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม บทความในวารสารฉบับนี้สะท้อนแนวโน้มที่น่าสนใจของงานวิจัยด้านสังคมและการพัฒนาร่วมสมัย กล่าวคือ การเคลื่อนจากการศึกษาปัญหาไปสู่การสำรวจศักยภาพ จากการวิเคราะห์ข้อจำกัดไปสู่การออกแบบทางเลือก และจากการอธิบายสังคมไปสู่การร่วมสร้างเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลง คำถามสำคัญเกี่ยวกับการสร้างชุมชนที่สามารถรับมือกับวิกฤตในอนาคต การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคม การออกแบบระบบการเรียนรู้ที่รองรับความหลากหลายของผู้คน หรือการสร้างพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่าง ถึงแม้ว่าอาจยังไม่มีคำตอบปลายทางที่ชัดเจน แต่ก็ล้วนเป็นโจทย์สำคัญที่ควรได้รับการศึกษาและถกเถียงอย่างต่อเนื่อง จากจุดยืนนี้ งานวิจัยจึงมิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ หากยังเป็นพื้นที่สำหรับจินตนาการอนาคตและขยายขอบเขตของสิ่งที่เรียกว่า “โอกาส” ของสังคม

ท้ายที่สุดแล้ว คุณค่าของงานวิจัยอาจมิได้อยู่เพียงการอธิบายโลกอย่างที่เป็นอยู่ หากยังอยู่ที่การช่วยให้เรามองเห็นโลกในแบบที่เป็นไปได้ บทความในวารสารฉบับนี้ล้วนมีบทบาทในการเปิดมุมมองใหม่ต่อโจทย์เดิมและชวนให้คิดถึงทางเลือกที่อาจยังไม่ถูกมองเห็น และนั่นอาจเป็นหนึ่งในบทบาทสำคัญที่สุดของการศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคมในยุคที่ความไม่แน่นอนกลายเป็นเงื่อนไขปกติของการดำรงอยู่ร่วมกัน

รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิดา แสงสิงแก้ว

บรรณาธิการวารสาร